Anul al 61-lea
8 Pagini

EXEMPLARUL 10 LEI
Taxa poştală plătită în numerar conform aprobării Dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

Nr. 279 Marţi 10 Octombrie 1944
8 Pagini

„ASOCIAŢIUNII" SIBIIU

ABONAMENTE
UNIVERSUL PROVINCIA
Lei 700 pe 3 luni
Lei 1300 pe 6 luni
Lei 2500 pe 12 luni
CAPITALA
Lei 800 3 luni
Lei 1400 6 luni
Lei 2600 12 luni
AUTORITAŢI
Lei 3500 pe an

UNIVERSUL

ABONAMENTE
U. LITERAR 6 luni 400 lei 12 luni 800 lei
U. COPIILOR 6 l. 400 lei-12 l. 800 RADIO U 6 l. 600 lei 12 l. 1000
Ş. ŞTIINŢELOR 6 l. 600 12 l. 1000 lei, VESELIA 6 l. 450 12 l. 800 lei
ŢR SUFLET 6 l. 320-12 l. 600 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

CELE DIN URMA ŞTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: BUCUREŞTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACŢIE: 3.30.15

DIRECTOR
ION LUGOSIANU

O CONCEPŢIE PERIMATĂ A PROPAGANDEI

Nimeni nu poate tăgădui necesitatea pentru orice ţară de a face cunoscute, dincolo de hotarele ei, valorile ei materiale ca şi cele morale. In necontenita desfăşurare a tuturor forţelor de muncă, spirituală şi materială, a tuturor energiilor creatoare care, împreună, contribue la sporirea continuă a tezaurului civilizaţiei, fiecare naţiune are dreptul şi datoria de a pune în valoare, de a ilustra cât mai luminos aportul ei respectiv şi astfel, de a-şi satisface sentimentul de mândrie naţională întemeiat pe conştiinţa realistă a însuşirilor ei multiple, de a dovedi solidaritatea ei internaţională prin sforţările ce le face în folosul bunei stări generale şi al progresului spiritual şi prin consecinţă logică, de a-şi asigura drepturi incontestabile de beneficiară părtaşă la capitalul acumulat al civilizaţiei.

Sub acest aspect, propaganda în străinătate poate fi privită ca o funcţiune naţională de reală utilitate.

Problema care se pune e însă cum şi de cine trebue îndeplinită această interesantă şi utilă funcţiune.

Până în 1919, adică în perioada de înainte de războiul mondial şi până la încheerea păcii trecute, România, în hotarele ei reduse, n'a avut alt instrument de propagandă în străinătate de cât munca ei.

Nici direcţie generală de presă, nici minister de propagandă, nici ataşaţi de presă, nici misiuni cu diferite atribuţii. Munca naţională, administraţie corectă, respectarea angajamentelor luate, respectarea legilor ţării, o viaţă politică evolutivă în cadrul căreia, treptat, au fost introduse toate cuceririle civilizaţiei occidentale — acestea au asigurat României de înainte de primul război mondial prestigiul ei în familia europeană, creditul ei în raporturile economice şi financiare cu străinătatea, rolul ei de factor modest dar sârguitor în sforţările unanime pentru progresul general. Şi spontaneitatea cu care naţiunea întreagă şi-a înţeles menirea şi datoria atunci când a izbucnit războiul, sacrificiile, enorme pentru ea, consimţite fără ezitare pentru libertate şi dreptate, preţuirea pe care ea a acordat-o din primul moment forţelor morale în ciuda umilirilor şi suferinţelor impuse de forţele materiale, au format un excelent mijloc de propagandă pentru menţinerea şi augmentarea prestigiului ei. Intelectualitatea românească, cultura românească, ştiinţa, arta şi literatura românească, personalităţile politice româneşti, n'au avut nevoe de agenţi de propagandă pentru ca străinătatea să afle despre existenţa lor. Activitatea şi valoarea lor au fost suficiente pentru aceasta.

Dar după războiul mondial lucrurile s'au schimbat. O concepţie nouă a început să-şi facă drum şi s'a ajuns la crearea de organe de stat cu însărcinarea specială de propagandă sub toate felurile.

România devenise România Mare. Energiile ei creatoare, avuţiile şi sforţările ei s'au înmulţit şi au determinat credinţa că pentru cunoaşterea şi valorificarea lor peste hotare, trebuia să se creieze organe speciale. Şi astfel s'a ajuns la înfiinţarea Direcţiei generale a presei, la subsecretariatul propagandei, la ministerul propagandei. Şi firesc la împovărarea bugetului statului cu miliarde de lei.

Care a fost rezultatul?

Nu vom intra în amănunte — nu vom cerceta modul cum s'a desfăşurat activitatea acestor organizaţiuni. Ne-ar trebui coloane întregi pentru aceasta. Vom face o singură constatare, evidentă pentru toată lumea:

Propaganda românească în străinătate a devenit în ultimul timp mai ales un instrument de reclamă a diferitelor regimuri, un mijloc de răspândire oficială a celor mai strigătoare neadevăruri, un focar de parazitism şi într'un cuvânt o inutilitate naţională cu caracter agravant că era şi dăunătoare. Propagandistul român în străinătate, cu zgarda oficială atârnată la gât, nu mai găsea crezare nicăeri. Fiind în serviciu comandat, oricâtă bună voinţă şi pricepere ar fi avut unii dintre ei, întâmpinau zâmbetul neîncrederii la acei pe cari ei căutau să-i convingă de contrariul ştirilor şi adevărurilor ce treceau hotarele pe alte căi.

Agenţii propagandei româneşti, nu erau în slujba adevăratelor interese naţionale, nu slujeau valorile morale ale neamului, nu serveau ca mijloc de legătură între munca românească şi aprecierea ei peste graniţă, nu activau în virtutea unor reale comandamente naţionale, — ei erau pur şi simplu, în marea lor majoritate, agenţii politici ai guvernelor cari i-au trimis, legaţi de ordinele acestora, fără nici o independenţă, lipsiţi de alte informaţii de cât acelea oficiale şi obligaţi să răspândească minciuna oficială chiar atunci când adevărul era cunoscut de toată lumea.

S'ar putea crede că cel puţin au putut fi folosiţi ca informatori ai guvernului român de cele ce se petreceau în ţările unde erau acreditaţi. Dar nici aceasta nu a fost. Mulţi din cei numiţi nu aveau nici o relaţiune în oraşele unde funcţionau, nu cunoşteau nimic din structura politică, socială sau culturală a ţării respective, iar unii nici limba acestei ţări. Iar dacă, alţii mai conştiincioşi se încumetau să trimită, periodic rapoarte cuprinzând observaţiile şi informaţiile lor, nimeni nu le citea. De multe ori trimişii ministerului propagandei intrau în conflict chiar cu ministrul român acreditat în aceeaşi ţară şi ei activau pe planuri separate. In ultimul timp se inaugurase un corp suplimentar care sub pretextul unor misiuni speciale, erau de fapt în serviciul secret cu însărcinarea de a controla şi spiona pe ceilalţi trimişi ai statului român. Şi astfel s'au irosit miliardele ţării. Chiar dacă unele activităţi ar fi putut fi utile, chiar dacă printre elementele întrebuinţate erau şi unele capabile şi doritoare de a fi folositoare, ele au fost handicapate de instrucţiile ce le primeau, de sistemul care dirija întreaga organizaţie, de concepţia care domnea la centru.

Este suficient să exemplificăm cele arătate cu propaganda regimului îndepărtat la 23 August 1944.

A fost un adevărat dezmăţ. In afară de corpul ataşaţilor de presă în slujba exclusivă a regimului, nenumărate misiuni sub felurite denumiri cutreerau capitalele europene pe socoteala statului. Toată această armată avea o singură misiune: să convingă străinătatea că regimul dictatorial se bucura de încrederea ţării, că războiul contra Naţiunilor Unite avea asentimentul poporului român, că stăpânirea nemţească era suportată cu satisfacţie de poporul român, că ororile săvârşite de această stăpânire şi de servanţii ei erau izolate, incidente fără importanţă şi, în cele din urmă, ca sinteză, că „mareşalul" şi mai ales „domnul vice-preşedinte al Consiliul de miniştri şi ministru al propagandei" erau geniile miraculoase cu care Dumnezeu a binecuvântat naţiunea română. Cine credea toate acestea în străinătate? Veneau străinii în ţară şi după 48 de ore cunoşteau realitatea. Mai mult, chiar nemţii cari ştiau adevărul, nu puteau avea în sufletul lor, decât dispreţ pentru o asemenea sfidare a realităţii — dar ei cel puţin continuau să beneficieze de interesul ce-l aveau oficialii români de a-şi împodobi slugărnicia cu minciuna propagandei oficiale.

Aceasta era situaţia care desigur nu mai putea continua. Nu mai putea continua şi n'a mai continuat: ministerul propagandei a fost desfiinţat, o concepţie nouă a fost introdusă de actualul titular al ministerului de externe, d. Gr. Niculescu-Buzeşti.

Dar despre aceasta într'un articol viitor.

INTRUNIREA „FRONTULUI UNIC MUNCITORESC" LA A.N.E.F.

Mulţimea ascultând cuvântările
(Darea de seamă în Corpul ziarului)

CĂILE PROPĂŞIRII

In cuvântarea rostită cu prilejul vizitei la Banca Naţională, d. general Potopeanu, ministrul finanţelor şi al economiei naţionale, a arătat că prima grije a întregului guvern a fost, este şi va fi de a repune cât mai neîntârziat în funcţiune organizmul economic ce nu putea rămâne neinfluenţat de convulsiunile prin care a trecut întreaga ţară în ultimele săptămâni.

„Fără o funcţionare nestingherită a industriei şi comerţului — condiţiuni indispensabile pentru menţinerea potenţialului economic al ţării — orice politică fiscală nu poate fi decât o tristă iluzie", a spus d-sa.

Continuarea activităţii în toate ramurile de producţie, încurajarea prin toate mijloacele a muncii rodnice, sunt chestiuni de viaţă şi pentru colectivitate şi pentru fiecare dintre componenţii ei.

Repunând în funcţiune organismul economic în toate variatele lui forme şi nuanţe, asigurăm, în primul rând, aprovizionarea şi transporturile necesare armatei care luptă pe frontul Ungariei; vom putea face faţă prestaţiunilor de ordin economic prevăzute de convenţiunea de armistiţiu; vom garanta aprovizionarea populaţiei civile cu toate cele necesare existenţei; vom asigura posibilităţi de muncă şi deci de câştig în toate ramurile activităţii umane şi vom reuşi să facem să se acorde muncii de toate nuanţele nu numai salarizarea proporţională nevoilor vieţii, ci şi toate satisfacţiile materiale şi morale la cari au dreptul toţi cei din vastul câmp al muncii.

Agricultura, industria, comerţul, meşteşugurile trebue să-şi reia nestingherite firul activităţii lor productive; trebue să li se dea tot concursul spre a înfrânge dificultăţile materiale, greutăţile procurării materiilor prime şi cele de transport; trebue stabilită o armonie a intereselor tuturor ramurilor de producţie.

Stând de veghe la repunerea în funcţiune a întregului organism economic, dăm Statului putinţa să-şi asigure veniturile graţie cărora va putea face faţă marilor nevoi ale momentului şi se va putea achita de obligaţiile sociale pe care dreptatea le impune.

Toate îndreptăţitele revendicări ale muncii — factor esenţial al producţiei — nu pot fi realizate decât atunci când munca îşi găseşte întrebuinţarea ei deplină în viaţa colectivă; toate căile propăşirii şi îndestulării pentru toţi cei cari muncesc, pornesc dela această garantare a funcţionării cât mai normale cu putinţă a tuturor compartimentelor activităţii productive. Din punct de vedere individual ori colectiv, interesul este acelaş, dar este unic: viaţa economică în plină desfăşurare dă tuturora perspectiva redresării, refacerii, reconstrucţiei, dă tuturora nădejdea zilelor senine pe cari le aşteptăm de atâta amar de vreme.

MARI CÂŞTIGURI DE TEREN

REALIZATE DE TRUPELE SOVIETICE ŞI ROMÂNE IN VESTUL TRANSILVANIEI ŞI IN UNGARIA

MARELE STAT MAJOR AL ARMATEI

COMUNICAT

ASUPRA OPERAŢIUNILOR DIN ZIUA DE 8 OCTOMBRIE 1944

In Transilvania de centru, trupele române, după lupte grele au respins mai multe contraatacuri germano-maghiare, la nord de Mureşul mijlociu; ulterior trecând la atac, au cucerit mai multe înălţimi importante.

In vestul Transilvaniei şi Ungaria, trupele sovietice, în colaborare cu cele române, au continuat atacurile adânci în teritoriul maghiar, realizând mari câştiguri de teren la vest de Oradea Mare şi Bekescsaba.

CEL MAI MARE ATAC AERIAN DE ZI IMPOTRIVA GERMANIEI

Londra 8 (Rador). — *Peste 5.000 de avioane de bombardament de tip greu şi avioane aliate au executat Sâmbătă cel mai mare atac aerian de zi împotriva Germaniei şi a teritoriilor ocupate de germani în vestul Europei.*

Acesta a fost atacul din cea de a treia zi de ofensivă aeriană formidabilă împotriva fortăreţei naziste. Au fost bombardate obiectivele importante ale nazistilor, în special uzine, comunicaţii, transporturi, atât în zona frontului, cât şi în spatele frontului.

Deasemeni au fost bombardate 6 uzine de carburanţi din Germania centrală, o rafinerie de petrol de lângă Viena, două uzine de care blindate, precum şi alte numeroase uzine de armament, de avioane, de locomotive de cale ferată şi de produse chimice.

Aviaţia aliată a dat atacurile sale pe un timp foarte favorabil. Deşi condiţiile atmosferice au fost foarte bune, totuşi aviaţia germană nu a ripostat decât foarte slab. Deasupra regiunilor atacate nu au fost zărite decât 50—80 de avioane de vânătoare germane, care zadarnic încercau să ţină piept enormei flote aeriene a aliaţilor, care se bucura de protecţia unor importante formaţii de avioane de vânătoare.

❖

Londra, 8 (Rador). — D. William Steen, trimisul special al agenţiei „Reuter" pe lângă cartierul generalului Eisenhower, transmite:

Sâmbătă, 7 Octombrie, este ziua în care Germania a suferit cel mai puternic bombardament din acest război.

Peste 5.000 de avioane de bombardament engleze şi americane şi de avioane de vânătoare au atacat în trei raiduri, pornind din Anglia, Franţa şi Italia, punctele industriale-chee şi comunicaţiile germane dinspre răsărit spre vest şi dinspre nord spre sud.

CIUMĂ LA ALGER

Napoli, 8 (Rador). — *Dela marele cartier general al forţelor aliate din Mediterana se anunţă că în oraşul Alger nu mai pătrund trupe aliate, deoarece acolo a isbucnit ciuma. Avioane aliate continuă să sosească pe aerodromul aflat la 20 km. de oraş dar nu se permite călătorilor şi echipajului să pătrundă în Alger.*

Majoritatea forţelor militare britanice şi nordamericane au fost retrase din Alger atunci când marele cartier al forţelor aliate a fost mutat în Italia şi portul Alger şi-a pierdut importanţa ca centru de aprovizionare militar.

Nu se cunoaşte gravitatea molimei.

WENDELL WILLKIE A INCETAT DIN VIAŢĂ

New-York 8 (Rador). — *Corespondentul agenţiei „Reuter" transmite:*

Wendell Willkie a încetat din viaţă din cauza unei infecţii streptococice.

❖

New York, 8 (Rador). — Wendell Willkie a încetat din viaţă Duminică dimineaţa la ora 2,20. Cauza morţii a fost o tromboză coronară.

Willkie, care candidase pentru preşedinţia Statelor Unite în 1940, se afla în spital de mai bine de o lună.

El a murit în somn, după trei atacuri de inimă, dintre care ultimul a avut loc la ora 0 şi 2 minute.

GUVERNUL DELA BUDAPESTA ŞI RECIPROCITATEA

de ZENOVIE PĂCLIŞANU

Răspunzând acuzaţiilor ce i se aduc zilnic, de când nu mai este în vigoare convenţia Teleki-Antonescu, privitoare la masacrarea Românilor din Transilvania de nord, Guvernul ungar a propus, într'un comunicat oficial difuzat eri de postul de radio Budapesta, un acord de reciprocitate, adică un acord prin care guvernul român să se angajeze că va aplica minorităţii maghiare din România acelaş tratament pe care-l aplică Ungaria elementului românesc de dincolo de frontiera dictatului dela Viena. Guvernul ungar declară, totodată, în comunicatul său, că este gata să îngăduie pe porţiunea de teritor românesc pe care o stăpâneşte încă şi pe care eroismul ostaşilor români îl face să scadă zilnic, o anchetă a Crucii Roşii internaţionale.

Amândouă propunerile fac parte din tactica, prea bine cunoscută pentru a mai putea înşela pe cineva, pe care guvernele ungureşti o utilizează de peste o jumătate de veac ca să arunce praf în ochii lumii. O jumătate de veac aceste guverne au fluturat înaintea opiniei publice străine Legea pentru egala îndreptăţire a naţionalităţilor din 1868, fără să amintească însă că legea n'a fost aplicată niciodată. O jumătate de veac guvernele dela Budapesta au cântat imnuri de slavă liberalismului cu care trata popoarele nemaghiare şi în acelaş timp suprima, în aplauzele unei opinii publice fanatizate, şcolile nemaghiare, umplea puşcăriile cu gazetari nemaghiari, împiedica legăturile culturale ale popoarelor nemaghiare cu statele lor naţionale vecine şi urmăria cu feroce tenacitate transformarea Ungariei poliglote şi polietnice într'un stat naţional maghiar.

Guvernul ungar acceptă ancheta Crucii Roşii internaţionale. Dar ce ar putea ancheta azi în Transilvania de nord nobila instituţiune? Peste cadavrele victimelor dela Ip creşte iarba îngălbenită acum de bruma toamnei; în locurile unde înainte se înălţau bisericile româneşti dărâmate de cavalerii s. Emeric se ridică cuiburi de soboli, şcolile româneşti nu pot fi anchetate pentrucă nu sunt, sutele de mii de expulzaţi şi refugiaţi sunt resfiraţi pe întinsul pământului României, nu pe acela al Ungariei, iar numeroşii Români morţi de foame, fiindcă li s'a jefuit şi cenuşa din vatră, îşi dorm somnul de veci în mormintele reci şi fără glas. Crucea Roşie internaţională ar putea numai constata că Românii cari trăesc nu sunt încă morţi, că guvernul s'a îngrijit ca fiecare copilaş de şcoală să ştie striga în limba lui Arpad: éljeu Horthy şi să ştie recita patrioticul refren: Ungaria mutilată nu e ţară, Ungaria mare e paradis, că oamenii locuiesc în case şi preoţii slujesc liturghia în biserici, şi că jandarmii poartă la pălărie fudule pene de cocoş. Ea nu va vedea nici ceafa găurită cu parul a protopopului Munteanu dela Huedin, nici cum este aruncat peste frontieră în vagonul plumbuit, în care înainte zăcuseră porcii. P. S. Sa epis-

(Continuare in pag. 2-a)

NOUI DECLARAŢII ALE D-LUI EDEN

Bristol, 8 (Rador). — D. Anthony Eden, ministrul afacerilor străine, într'o cuvântare rostită în faţa membrilor partidului conservator Sâmbătă la Bristol, a declarat între altele că lecţia capitală a zilelor prezente este constituită de interdependenţa naţiunilor.

„Naţiunile, a adăugat d. Eden, nu mai pot merge pe drumul lor propriu şi caută să fie stăpânii propriilor destine fără a ţine seama de soarta vecinilor lor. Neutralitatea a devenit o dezamăgire şi frontierele imediate nu mai oferă nici o apărare".

Este nevoe de o autoritate internaţională, prevăzută cu o forţă armată suficientă, pentru a o pune în situaţia de a-şi sprijini hotărîrile într'o lume care încă nu este dispusă să primească controlul pe calea legii internaţionale. Dacă noua ordine internaţională urmează să aibă o bună şansă de succes, aceasta trebue să se bazeze pe cea mai strânsă înţelegere între Statele Unite, Uniunea Sovietelor şi Commonwealthul britanic.

„Trebue să facem tot ce ne stă în putinţă, a încheeat d. Eden, pentru a consolida autoritatea legii internaţionale, dar în acelaşi timp acţiunile iubitoare de pace trebue să aibă la dispoziţie forţe pentru a împiedeca folosirea de către naţiunile agresoare a acelor metode de gangsteri, care aproape că ne-au adus la ruină".

OFENSIVA AERIANĂ IN PLINĂ DESFĂŞURARE

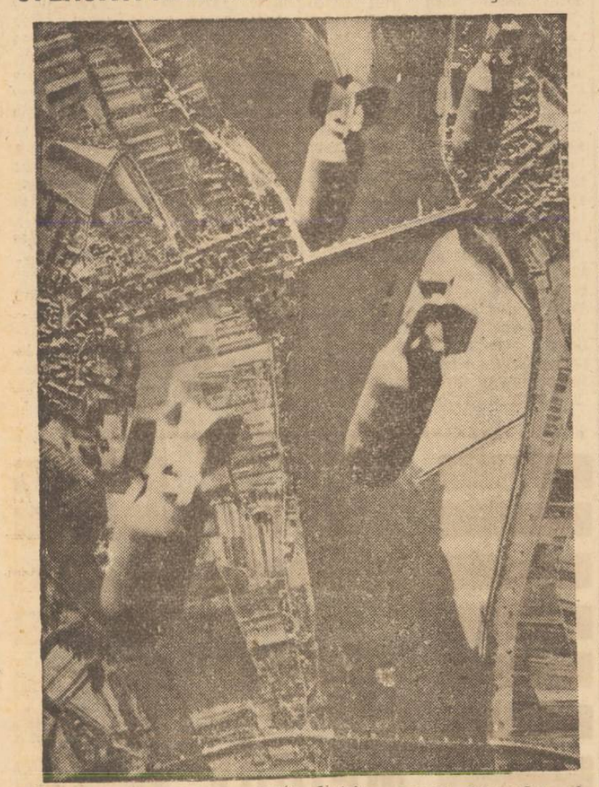

Patru bombe de 500 kg. aruncate d'intr'un aparat Marauder al armatei a 9-a aeriene americane, se îndreaptă spre obiectiv

Viitoarea aşezare monetară a lumii

Rezoluţiile Conferinţei dela Bretton Woods

de VICTOR V. BĂDULESCU

IV

Stăvilirea deprecierilor monetare

Am examinat în ultimele noastre articole (27 şi 28 Septembrie şi 3 Octomvrie 1944) rostul şi organizarea Fondului monetar internaţional, a cărui creare este prevăzută de Rezoluţiunile Conferinţei dela Bretton Woods.

Al doilea ţel urmărit de aceste rezoluţiuni este, cum am arătat în articolele noastre din 24 August şi 27 Septemvrie 1944, colaborarea internaţională spre a menţine stabilitatea monetară şi a evita întrebuinţarea deprecierii monetare ca mijloc de luptă în concurenţa internaţională.

Este vorba deci, de o acţiune a „Fondului monetar internaţional", spre a înlătura aşa numitul „dumping valutar", deprecierea monedei naţionale, adică urcarea cursului monedelor străine, pentru a asigura exportatorului o „primă de export", care rezultă din urcarea cursului monedelor străine pe care acesta le obţine în schimbul mărfurilor exportate.

Nu este locul să examinăm aici problema deprecierii monetare ca primă de export, care a dat naştere la studii importante şi polemici răsunătoare de la 1918 încoace, îndeosebi. Vom spune numai că deprecierea monetară nu poate constitui „à la longue" un mijloc eficace de concurenţă pe piaţa internaţională. Ea poate crea, însă, la un moment dat, temporar şi limitat, anumite avantagii pentru ţara care practică o asemenea politică.

Această constatare explică îngrijorarea pe care a provocat-o, mai de mult, printre ţările concurente ale Germaniei, deprecierea mărcii care s'a produs în perioada 1919-1932 şi, mai de curând, politica de depreciere practicată de cele mai multe ţări în perioada 1931-1938. Printre acestea se aşează Marea Britanie şi Statele-Unite, prin deprecierea lirei sterline şi dolarului în 1931 şi 1933, în împrejurări a căror amintire va rămâne în istoria monetară a lumii.

Conferinţa monetară şi economică dela Londra, din Iunie 1933, a fost o primă încercare de a pune capăt acestei curse spre depreciere. Atitudinea Statelor-Unite, dictată de dificultăţile interne serioase cu care avea de luptat, în acel moment, Preşedintele Roosevelt, abia instalat la Casa Albă, a zădărnicit această încercare.

O a doua încercare, cu efecte limitate la ţările participante, este „Declaraţiunea tripartită", făcută de Statele-Unite, Marea Britanie şi Franţa la 25 Sept. 1936 — la care a aderat, puţin mai târziu, Elveţia, Olanda şi Belgia — care avea de scop să instituo procedură tehnică de colaborare internaţională, care să permită menţinerea cursului dolarului, lirei sterline şi francului francez la nivelul ce avea în acel moment şi să evite o depreciere viitoare a uneia din acele monede, ca mijloc de concurenţă pe piaţa internaţională.

Rezoluţiunea dela Bretton Woods, de care ne ocupăm, purcede dela aceeaşi preocupare. Ea nu este, de fapt, decât realizarea între ţările participante la „Fond", a unui acord asemănător aceluia pe care îl realizase „Declaraţiunea tripartită" din 25 Septembrie 1936.

(Continuare in pag. 2-a)